

discret. Adolescența de 17, Eva, îl cunoaște pe Hitler în atelierul foto al lui Heinrich Hoffmann, la München, privindu-i cu haz înfățișarea, dar, descoperindu-i identitatea și lăsându-se sedusă de atențiile acestuia, se îndrăgostește de el, relația nepărând a fi importantă pentru bărbatul mai în vârstă cu 23 de ani.

Odată cu tentativa de sinucidere a Evei, Hitler deduce că tânăra ar fi recurs la acest act din iubire și o preia sub „ocrotire” directă. De fapt, el o va face captivă prin propriul ei sentiment. Chiar și izolată în reședința ei din munte, Eva vorbește ca o îndrăgostită. Interpreta însă decupează de pe canavaua sentimentului criza singurătății, cu acumulări psihice: frica (Eva știindu-se păzită până și de partenerul ei de conversație, câinele ciobănesc), obsesia claustrării, dedublarea (între ea și misia lui istorică) în așa-zisa necunoștință de cauză. „Vara merg la înot, iarna schiez”. La orice apel răspunde invariabil: „Sunt aici” (*Ich bin hier*), acest laitmotiv se repetă ca o condamnare, pe care Tatiana Sessler o sugerează cu un glas stins, rostind cuvintele automat. Vine și momentul percepției, care se exprimă pe un fond instalat, de acum, de mental confiscat, așa că își apără stăpânul făcând corecția: „nu lagăr de concentrare, ci de internare preventivă”.

Înțelege ceva: „De când cu Stalingradul nu mai primesc sărutul”... A aflat de bombă, îl citează pe disperatul dictator: „generali trădători”, „popor nerecunos-cător”, și-i vine alături (după cum se știe) în buncăr. Umanizant este dialogul ei cu câinele, partenerul de singurătate (aflat în scenă într-o proiecție ecranată), pe care, în final, îl otrăvește, prefigurându-și propriul sfârșit, cu asumarea vinovăției (după cum reiese și din scrisoarea trimisă prietenei Herta) prin iubirea ce o va fi purtat cu ea. Enigmatică Eva Braun este o eroină tragică, vrea să ne sugereze Tatiana Sessler prin felul în care îi rostește monologul, cu implicare discretă, finețe sugestivă și detașare complicitară, lăsând să răzbată, eventual, spre sală umbra gândului justițiar.

În programaticu-i demers, interpreta și autoarea spectacolului este ajutată de o echipă – cum ar fi George Petre, cu un cadru scenografic sugerând ghetoul, sau Ida Jarcsek-Gaza asigurând coordonarea artistică. O remarcă specială pentru caietele-program ale teatrului, redactate în limbile germană și română. Și pentru ținuta noului număr de revistă (și în limba engleză), apărut sub redactarea semnată de Lucian Vârșândan, Alina Mazilu, Otilie Roosz și echipa de traducere, de foto și grafică.

Teatrul German de Stat Timișoara: Fräulein Braun. Piesă pentru o actriță și un ciobănesc german de Ulrich Hub. **Cu:** Tatiana Sessler (*Eva Braun*). **Vorbirea scenică:** Simon Schlingplässer. **Dramaturgia:** Alina Mazilu. **Spațiul scenic:** George Petre, pe baza unui concept grafic de Eugen Varga. **Coordonarea artistică:** Ida Jarcsek-Gaza. **Premiera pe țară:** 25 februarie, 2007.

Libertatea care ucide

Într-un impresionant *asalt* cu premiere asupra publicului, în această primăvară, Teatrul German din Timișoara ne-a oferit o mare surpriză: un spectacol după o piesă din dramaturgia contemporană românească (singura la această oră aflată în repertoriile celor trei teatre din aceeași clădire, adică și

Christine CIZMAȘ și Wolf E. RAHLS

Naționalul), anume, **Kamikaze** de Alina Nelega, în traducerea în limba germană a lui Lucian M. Vârșândan. Piesa a mai fost jucată, în regia autoarei, la Teatrul „Ariel” din Târgu Mureș. De această dată, spectacolul este montat de regizorul Gavril Cadariu (Tg. Mureș), care asigură deopotrivă scenografia și ilustrația muzicală. Nu e o *povară* prea mare pentru regizor, întrucât discursul scenic (în sala Studio) se bazează pe textul unei monodrame cu două personaje, care se confruntă dur, folosind drept arme propriile monologuri. Confruntarea neașteptat de violentă se produce tocmai în pragul nunții între mire și mireasă. Acest moment al nuntirii în doi este jucat ca o miză a adevărului: un al treilea personaj, - absentul, prin moarte, dar *înviat* în disputa dintre cei doi, ca fost iubit al miresei. Așa încât în piesă, acesta (motociclistul Duke) devine purtătorul libertății optionale.

Mirele este doctor, îndrăgostit de Kami (Camelia) de când a dat cu ochii de ea în brațele celuilalt. Perpetuul *triumghi*, dar cum anume folosit? Alertat și alarmat de refuzul fizic al partenerei, doctorul o violentează verbal (în tentativa de a o convinge că doar pe el îl mai are) și, în etape, îi povestește prietenia lui cu Duke, pe care l-a salvat prin operații după un grav accident, iar, lovindu-se de rezistența ei, în continuare îi dezvăluie cum ulterior, pentru a o obține, el l-a împins, în goana cu motocicletă, spre accidentul morții. Violența asupra ei este extremă, cu orice risc. Efectul scontat poate fi psihologic, numai că mireasa intră în propriul monolg și contraatacă povestindu-i și ea cum l-a cunoscut pe Duke, din copilărie, și cum s-a regăsit cu el, motociclist împătimit de senzația vitezei. Vântul iscat de goană (revenind la amândoi ca un *leit motiv*) este un element al senzațiilor tari și în același timp un purtător de risc. Din această opțiune a ei cu motociclistul, opțiunea libertății totale, tânăra nu mai poate să iasă și îi explică doctorului Cristi (Cristian) de ce anume. Teoria ei, în esență, este una sinucigașă, nu vrea să se predea morții lente, în timp (cu variantele casnice), a trupului. Drept dovadă a refuzului, folosește grenada primită de la Duke.

Spre un *triumghi al morții*, al *sinuciderii* țintește *țesătura* aceasta a piesei care se dezvoltă ca o revoltă interioară a personajului feminin. Revoltă cu sfidare, ce trebuie luată ca atare într-o posibilă interpretare cu incurs existențial în contemporaneitate. Personajele, în conflictul lor, sunt convingătoare, prin expresia textului, prin turul de forță al interpreților, prinși, dincolo de exprimările fizice, în eficientizarea transiterii emoționale a limbajului. Perdante sunt amândouă. Dar Kami (numele din traducere) își concretizează, pentru credibilitate, dizertația, personalu-i *eseu* despre existență. Actrița Christine (încă studentă la actorie) aduce eroina în acest punct de la evocarea gingașă a copilăriei și condiției de cartier, la redarea senzațiilor trăite (nu o romantică dragoste, ci una fizică, a clipei prezente, în vânt), anularea feminității, la inducerea revoltei și a gestului de bărbăție. Cristi este interpretat cu vigoare și penetrantă expresie de către actorul de la Teatrul din Bruchsal (Germania) Wolf E. Rahlfs, surprinzător de pliat pe rol și pe efectul nuanțării cuvântului. Ei, interpreții, sunt miza spectacolului în revelarea textului dramatic. Fiorul transmis de ei este unul tragic, într-o absurditate clar definită. Bine venită această piesă în traducere pe scena noastră germană.

Teatrul German de Stat Timișoara: Kamikaze de Alina Nelega. Prima reprezentare în limba germană. Traducerea din limba română: Lucian M. Vârșândan. Regia, scenografia și ilustrația muzicală: Gavril Cadariu. Asistent vorbire scenică: Ildiko Jarcsek-Zamfirescu. Dramaturgie: Lucian M. Vârșândan. Cu: Christine Cizmaș (*Kami*), Wolf E. Rahlfs (*Cristi*). Premiera: 29, aprilie, 2007.